

POSTANOWIENIE

Dnia 29 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku Z.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 29 sierpnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa [...] /16,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje radcy prawnemu B.G. - Kancelaria Radcy Prawnego w S. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej na rzecz wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2017 r., III AUa [...] /16, Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację wnioskodawcy Z.S. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. z dnia 18 lipca 2016 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od dwóch decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.; decyzji z dnia 31 marca 2016 r., przyznającej wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 11 sierpnia 2015 r. w związku z wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 21

stycznia 2016 r., V U [...] /15, (organ rentowy na podstawie art. 103 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm. dalej „ustawa emerytalna”, zawiesił wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia przez wnioskodawcę) oraz decyzji z dnia 15 kwietnia 2016 r., w której organ rentowy ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od dnia 1 kwietnia 2016 r. wobec rozwiązania stosunku pracy z tym dniem.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości pełnomocnik wnioskodawcy i zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 103a ustawy emerytalnej w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, w zakresie w jakim „sąd nie uwzględnił szczególnych okoliczności uzasadniających niezawieszenie świadczenia emerytalnego w przypadku kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy”, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu, nie opłaconych w całości ani w części.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienie prawne „w postaci określenia związku art. 103a ustawy emerytalnej z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP ustanawiającym prawo obywatelskie do świadczenia emerytalnego w przypadku osiągnięcia określonego wieku”. W ocenie pełnomocnika wnioskodawcy, „biorąc pod uwagę wykładnię prokonstytucyjną przepisu art. 103a ustawy emerytalnej, należy opowiedzieć się za szczególnymi przypadkami uniemożliwiającymi zawieszenie prawa do emerytury w sytuacji kontynuowania zatrudnienia po uzyskaniu prawa do emerytury. Przepis art. 67 ust. 1 Konstytucji RP co prawda nie stanowi normy bezpośrednio stosownej, jednak jest on świadectwem opiekuńczej roli Konstytucji RP w porządku prawnym Rzeczypospolitej Polskiej. Taki rodzaj rozumowania stoi w sprzeczności z literalną wykładnią art. 103a ustawy emerytalnej, wyłączając możliwość uwzględniania szczególnych okoliczności dotyczących uprawnionego, który przykładowo zmuszony jest kontynuować zatrudnienie ze względu na konieczność utrzymania siebie i rodziny w zupełnie niezbędnym zakresie, np. realizując zobowiązania alimentacyjne”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPIUS – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Kwestia wykładni art. 103a ustawy emerytalnej, wskazywana jako zagadnienie prawne została już rozstrzygnięta w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego wskazuje się na niekolizyjność zastosowania art. 103a ustawy emerytalnej z zasadą ochrony praw nabytych i zasadą zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa, wobec emerytów, którzy uzyskali prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r. Sąd Najwyższy przyjmuje, że wskutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U. z 2012 r., poz. 1285), art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS obowiązuje, lecz w innym zakresie czasowym i w konsekwencji - podmiotowym, gdyż uchylenie przez Trybunał Konstytucyjny art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) tylko „w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”, nakazuje przyjęcie, że poza zakresem tego orzeczenia pozostają osoby, których prawo do emerytury podlegało zawieszeniu tylko ze względu na kontynuowanie stosunku pracy z tym pracodawcą z którym pozostawały bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. W tym kręgu pozostają osoby, które nabyły prawo do emerytury realizowane na podstawie art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, obowiązującego od dnia 1 lipca 2000 r. na podstawie art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 9, poz. 118) do dnia 8 stycznia 2009 r. na podstawie art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz. 1507; por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 330/12, LEX nr 1328042, z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 593/12, LEX nr 1353125, z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12, LEX nr 1324290, z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 4/13, OSNP 2014 nr 7, poz. 106, z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12, LEX nr 1383291 i III UK 118/12, OSNP 2014 nr 5, poz. 74). Wątpliwość co do konstytucyjności zastosowania art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dotyczyła tych – i tylko tych – osób, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury wówczas, gdy treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie

wieku emerytalnego i stażu ubezpieczeniowego, a realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia, a więc tylko tych osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 330/12, LEX nr 1328042, z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 593/12, LEX nr 1353125 i z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12, LEX nr 1324290).

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Orzeczenie o wynagrodzeniu pełnomocnika wnioskodawcy w postępowaniu kasacyjnym ma oparcie w § 15 ust. 2 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1715 ze zm.).

ał